

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET

STATENS KULTURHISTORISKE EIENDOMMER

MØYSTAD GÅRD

SIKKILSDALEN HESTEAVLSSENER

STOUR GÅRD

VETERINÆRINSTITUTTET

Fra Sikkilsdalsøster. Foto: M. Oftedal.

DOKUMENTASJON, REGISTRERING, VURDERING

Utarbeidet av Forsvarsbygg Nasjonale Festningsverk - oktober 2009

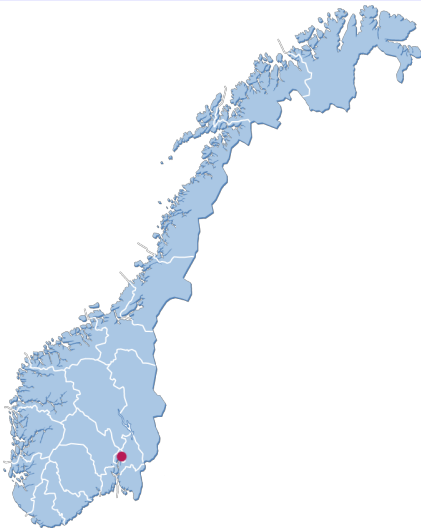
Fra Møystad gård. Foto: C. Borhaven

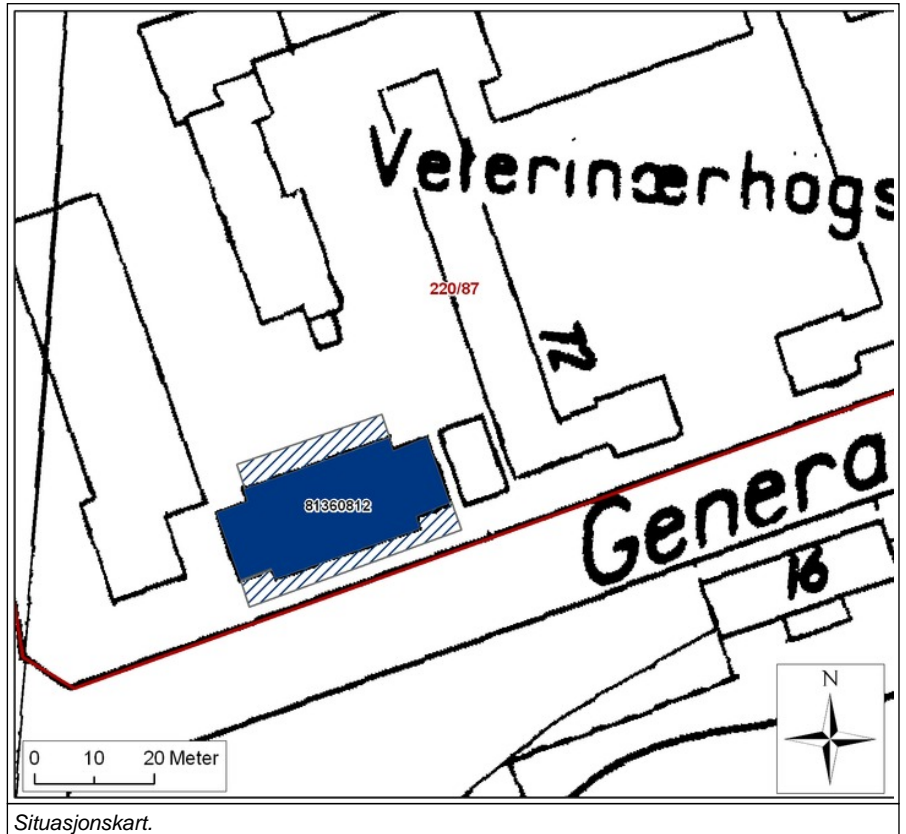
Fra Veterinærinstituttet. Foto L. Anker

Fra Staur gård. Foto: M. Oftedal

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke:	Oslo
Kommune:	301/Oslo kommune
Opprinnelig funksjon:	Laboratorier
Nåværende funksjon:	Administrasjon / kantina / laboratorier
Foreslått vernekategori:	Verneklasse 1, fredning
Totalt antall bygg:	14

Situasjonskart.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
5184	ADMINISTRASJONSBYGNING	1912 - 1914	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	81360812	220/87

Vern kompleks

Formål:	Formål med vernet er å bevare den eldste delen av Veterinærinstituttet som et viktig landbruks- og vitenskapshistorisk anlegg med høy arkitekturhistorisk verdi som eksempel på offentlig institusjonsbyggeri fra kort etter Norges selvstendighet i 1905.
Begrunnelse:	Etablering av et veterinærinstitutt i 1891 var første skritt mot et selvstendig, vitenskapelig basert veterinærvesen i Norge. Virksomheten var en forutsetning for systematisk arbeid med dyrehelse og matkontroll. Bygningen ble reist som den første bygget for formålet kort etter etableringen. Veterinærinstituttet ble gjennom sin virksomhet grunnlaget for etablering av Norges veterinærhøgskole i 1936 og har slik også fått stor vitenskapshistorisk betydning. Instituttet fikk en monumental arkitektonisk utforming. Det gamle hovedbygget med tilliggende forhager er de eneste bevarte delene av det opprinnelige anlegget og har bevart høy grad av autenticitet i eksteriøret. Bygningen med forhager er et godt og monumentalt eksempel på periodens representative institusjonsarkitektur.
Omfang:	Vernet omfatter den gamle hovedbygningen (Administrasjonsbygget) med forhager mot gaten og mot gårdsrom. Omfang av det vernete utearealet er vist på kart.

Beskrivelse kulturmiljø
Bakgrunn

Veterinærinstituttet ble etablert ved Stortingets beslutning om å opprette en overlegestilling for veterinærvesenet og et veterinærpatologisk laboratorium. Etter en kortvarig og beskjeden tilværelse i leide lokaler flyttet virksomheten i 1891 inn i det tidligere patologiske laboratoriet til det første Rikshospitalet i Grubbegata i Oslo. I 1911 ble planer for nybygg godkjent av Stortinget og bevilgning gitt i 1912. Dagens administrasjonsbygg sto ferdig senhøstes 1914 etter tegninger av arkitekt Bredo Greve.

Bygningen ble lagt i et dengang åpent løkkeområde. Anlegget besto av bygning for seruminstitut og laboratorium - hovedbygning, det nåværende administrasjonsbygget, stall og fjøsbygninger, samt vaktmesterbolig. Kort etter ferdigstillelsen ble det tatt skritt for å sikre naboeiendommen som byggetomt for en framtidig veterinærhøgskole. Det opprinnelige navnet på institusjonen var Veterinærpatologisk laboratorium, men fra 1915 var navnet offisielt Veterinærinstituttet.

Dagens situasjon

Administrasjonsbygget ligger orientert med lengeakse nordøst-sørvest parallelt med General Birchs gate rett overfor et åpent gresskledd friområde. Byggelinjen er tilbaketrukket fra fortauet med liten forhager og større løvtrær. Mot sørvest og Ullevålsveien og mot Sognsveien i nordvest ligger nyere kontor- og laboratoriumsbygg fra perioden 1975-96. De nye fløyene er sammenbygget, men tilbaketrukket i forhold til administrasjonsbygget. Mot nordøst ligger Veterinærhøgskolen med forbygninger og smijernsstakitt i samme byggelinje. Mot General Birchs gate danner Administrasjonsbygget og høgskolen et sammenhengende monumentalt bygningsmiljø fra første del av det 20. århundre med enhetlig arkitektur, forhager og storvokste løvtrær.

Eiendomshistorikk

St. prp nr 115, 1911 fremsettes forslag om plan og overslag for oppførelse av et veterinært seruminstitut på den innkjøpte tomten på hjørnet av Ullevålsveien og General Birchs gate. Samme år ble bygget tegnet og overslag utarbeidet (kr 267 822,-) av arkitekt Bredo Greve (1871-1931). Arbeidet på tomten begynte de første dagene av oktober 1912. Bygget ble åpnet 19. november 1914. I statsbudsjett for 1914 ble navnet "Veterinærinstituttet" foreslått, enten av dets første leder Ole Olsen Malm eller hans etterfølger prog. Halfdan Holth. Veterinærinstituttet er utvidet med flere påbygg og tilbygg på ulike tidspunkt, senest i 1996.

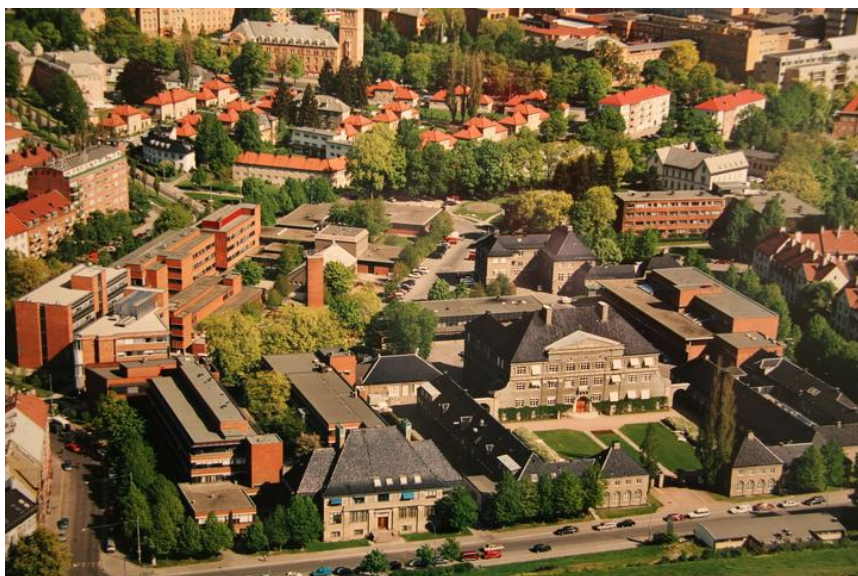
Verneverdige bygg

Byggnr: 5184
GAB nr: 81360812
Navn:
ADMINISTRASJONSBYGNING
Byggeår: 1914

Utomhusanlegg

Elementnr:
Elementnavn: Forhage mot
General Birchs gate og
gårds plass.
Beskrivelse: Plen med dels
storkokste løvtrær mot gate
mellom fortau og
Administrasjonsbygg, mot
nyere sidefløy i sør og på
baksiden mot gårds plass.

Veterinærmiljøene Foto: Fjellanger Widerøe A.s Opphavsrett: L & M dep.

Situasjonsplan for Veterinærinstituttet, Norges veterinærhøgskole og Mattilsynet. Veterinærinstituttets bygninger nederst til venstre.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	VETERINÆRINSTITUTTET
GAB nr:	81360812
Gnr/bnr:	220/87
Oppført:	1912 - 1914
Byggherre:	Staten
Arkitekt:	Bredo Greve
Opprinnelig funksjon:	Offentlig forvaltning
Nåværende funksjon:	Offentlig forvaltning
Bygningsart:	Kontor
Regulering:	Regulert:
Vernestatus:	Annet vern: Byantivarens gule liste

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Plusset murbygg i to og en halv etasje på sokkel med hogget granitt, arts & craft preget stilisert nybarokk. Hovedvolum med to smalere og lavere sidevolumer, hvert med bratt og høyt valmtak teknet med svart, glasert teglstein, rekke med nyere takvinduer plassert i nedkant mot gesims. Mønet på hovedvolum flankeres av kobberslåtte brede skiveformete piper. Strengt symmetrisk hovedfasade med bred granittrapp, sentralt inngangsparti markert med portal og en bred gesims mot annen etasje, båret av fire pilastre med sterkt stiliserte joniske kapiteler. Asymmetrisk fasade mot gårdsrom. Parti med høye krysspostvinduer gjenspeiler tidligere laboratoriearealer, nå bygget om. Sprossedelte to- og trerams vinduer i øvrige fasader. Høye stående vinduer i hovedetasje, lavere liggende vinduer i annen etg, smale liggende i høy underetasje.

Sammendrag bygningshistorie

Bygget som representativt laboratorie- og kontorbygg 1914. Eksteriøret er godt bevart, bortsett fra at vinduer er skiftet. Innvendig en del ombygget, trapperom relativt godt bevart.

Bygningshistorikk

1914	2005	Bygget var til å begynne med et kontor- og laboratoriebygg. Pr. i dag brukes bygningen til administrasjon (kontorer og møterom) og kantine.
1973	1974	Omfattende innvendige endringer mht byggtekniske forhold og romfordeling i alle etasjer.
1999	2000	Utbedret takkonstruksjon, nye takstein.
2008	2008	Gang, laboratorier og kontorer i 1. etasje er fullstendig bygget om. Bærevegger er ikke berørt. To laboratorier er beholdt, resten er kontorer.

Vern

Formål:	Formål med vernet er å bevare den opprinnelige hovedbygningen til Veterinærinstituttet som en viktig landbruks- og vitenskapshistorisk bygning med høy arkitekturhistorisk verdi, som eksempel på offentlig monumentalt institusjonsbyggeri fra kort etter Norges selvstendighet i 1905. Vernet skal ivareta hovedbygningens arkitektur med overflater, konstruksjon, detaljer og materialbruk, samt sammenhengen mellom bygningen og det vernetete uteområde.
Begrunnelse:	Etablering av et veterinærinstitutt i 1890 var første skritt mot et selvstendig, vitenskapelig basert veterinærvesen i Norge. Virksomheten var en forutsetning for systematisk arbeid med dyrehelse og matkontroll. Bygningen ble reist som den første bygget for formålet kort etter etableringen. Veterinærinstituttet ble gjennom sin virksomhet grunnlaget for etablering av Norges Veterinærhøgskole og har slik også fått stor vitenskapshistorisk betydning. Instituttet fikk en monumental arkitektonisk utforming. Det gamle hovedbygget med omkransende forhager er de eneste bevarte delene av det opprinnelige anlegget og har bevart høy grad av autenticitet i eksteriøret. Bygningen med forhager er et godt og monumentalt eksempel på periodens representative institusjonsarkitektur.
Omfang:	Vernet omfatter Administrasjonsbygningens eksteriør og interiøret i det opprinnelige hovedtrapperommet. Vernet omfatter også forhager mot gaten og mot gårdsrom. Omfang av det vernetete utearealet er vist på kart.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

BYGNING 5184 ADMINISTRASJONSBYGNING

Kompleks 1865 VETERINÆRINSTITUTTET

Interiør

Interiørnr:
Interiørnavn: Direktørens rom
Beskrivelse: Rommet er bygget om og innredet i 1974. Man ønsket å tilpasse rommet til bygningens opprinnelige interiør.

Interiørnr:
Interiørnavn: Hovedtrapp
Beskrivelse: Den opprinnelige hovedtrappen knyttet til hovedinngangen. Trappeoppgangen har beholdt sitt opprinnelige preg. Trappegelenderet er utformet i "art nouveau" stil. Inngangsdører mot gate og mot etasjene antas å være opprinnelige.

Interiørnr:
Interiørnavn: Kapellet
Beskrivelse: Loftet er bygget om i 1985 med innredning av et møte/konferanserom. Utformingen er inspirert av eldre interiører. Bare harde (utlandske) trematerialer ble brukt for å etterligne bruk av eldre trematerialer.

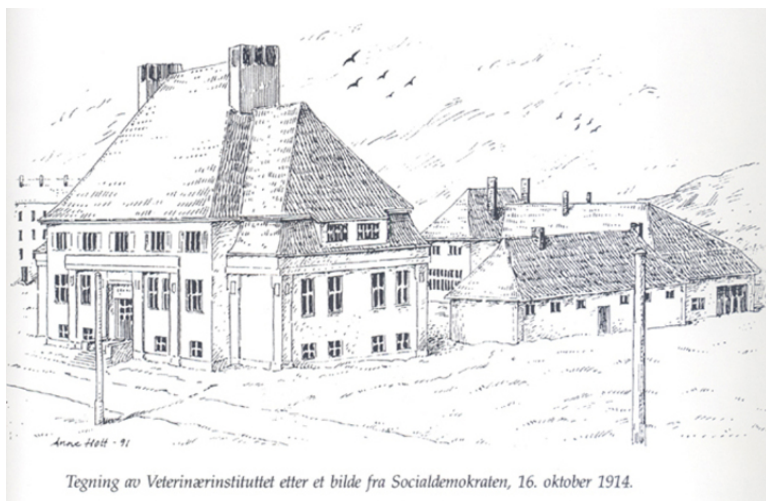

Interiørnr:
Interiørnavn: Andre rom og ganger.
Beskrivelse: Innvendig er bygget under tidens løp endret både når det gjelder rom, laboratorier og ganger. I dag er det lite av gammel, opprinnelig interiør, bortsett fra enkelte gipsavstøpninger. Bitrappen er nærmest opprinnelig utseende.

Flere bilder av korridorer og kantina er blant bilder i fotogalleriet.

Interiørnr:
Interiørnavn: Dører i opprinnelig hovedtrapperom.
Beskrivelse: Dørene er trolig de opprinnelige.

Tegning fra 1914

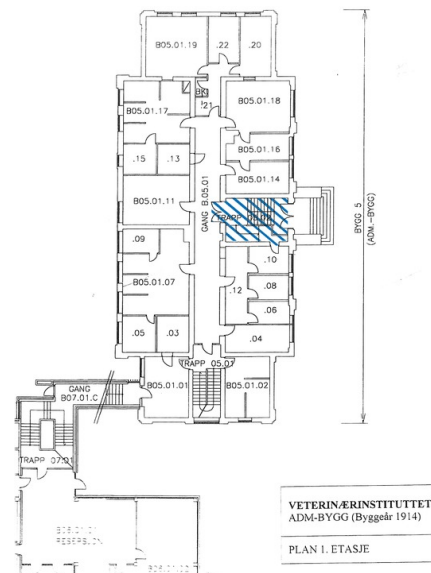
Fasade mot General Birchs gt. Foto: Vlado Trbojevic

BYGNING 5184 ADMINISTRASJONSBYGNING

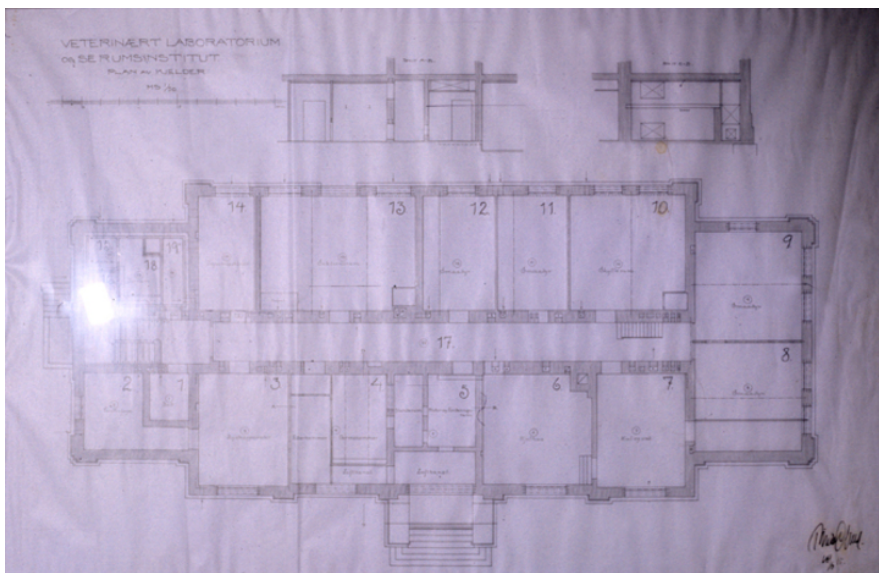
Kompleks 1865 VETERINÆRINSTITUTTET

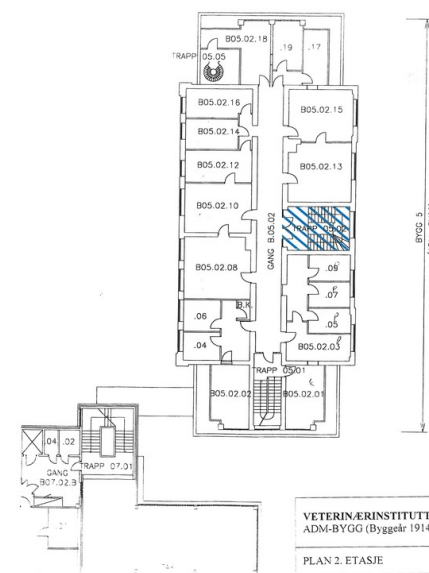
Detalj hovedfasade Foto: Leif Anker, Forsvarsbygg

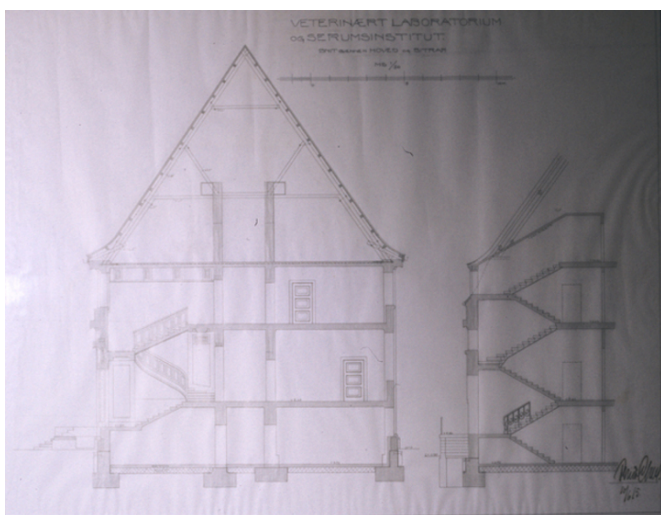
Plantegning 1. etasje med vernet interiør i blått.

1. etasje - opprinnelig plan

Plantegning 2. etasje med vernet interiør i blått.

Snitt, opprinnelig tegning.

Direktørens kontor Foto: Vlado Trbojevic

BYGNING 5184 ADMINISTRASJONSBYGNING

Kompleks 1865 VETERINÆRINSTITUTTET

Opprinnelig hovedtrapp Foto: Vlado Trbojevic

Møterom på loft.

Veterinærinstituttet sett fra Ullevålsveien Foto: Vlado Trbojevic
Opphavsrett: LMD

Bitrapp Foto: Vlado Trbojevic